

Hier sta ik dan

Hier sta ik dan, dacht ik toen ik dit begon te schrijven, terwijl ik zat.

Hier sta ik dan.

Moederziel alleen met ogen op veel volk.

Volk dat, net zoals de vele mensen die niet meer binnen geraakten, op stevige politieke uitspraken zit te wachten én op minister Gatz. Tussen haken: een zeer grote welkom aan de politici die vandaag mee willen praten en netwerken. Het volk zit dus op hen te wachten, Maar niet op mij.

Mensen die reikhalzend uitkijken naar de fijne budgettaire details die ze vandaag wellicht nog niet zullen krijgen en zeker niet van mij.

In een wolk van emotie die een weinig welriekende mengeling is van heimwee naar de voorbije vakantie, irritatie door veel sporen van de herfst in de zomer, onzekerheid over wat komen gaat.

Gekruid met okselvijvers.

Bij mij.

Bij iemand zonder macht of gezag.

Ik ben Kathleen van Brempt niet. Noch Sven Gatz. Ik ben ook Pieter Timmermans niet, topman van het Verbond van Belgische Ondernemingen. Wow, wat zou ik graag Pieter Timmermans zijn, desnoods voor één dag. Of gewoon maar 140 tekens lang. Dan zou ik ook kunnen pleiten om de subsidies voor de social profit af te schaffen en alles over te laten aan de private markt. En dan zou ook niemand het in zijn hoofd halen om mij uit te lachen voor zoveel baarlijke nonsens. Dat moet toch fantastisch zijn. Wat zou ik graag eventjes Pieter Timmermans zijn.

Nee, ik ben gewoon Dirk Verbist, in de beleving van velen vooral een beetje spreekbuis van tante Rita. Denk niet te hard na, want u kent mijn tante Rita niet. En toch behoort zij tot de soort waarvan we er wellicht allemaal wel minstens eentje hebben rondlopen. Gedreven, bezige bij, geen zittend gat, gepokt en gemazeld in de buurt en de stad waarin ze woont.

Actief in tig verenigingen en organisaties. Bestuurder bij de één, helpende hand bij de andere. Het sociaal-cultureel volwassenenwerk heeft zo 200.000 tante Rita's, doorheen alle generaties en achtergronden.

Enfin, ik zat dus een dikke twee weken geleden bij haar. Zij vertelde niet over de 200 miljoen euro vermeende besparingen bij het verenigingsleven en sociale organisaties die diezelfde dag opdoken. Had ze niet gelezen. Zij sprak dus wel over wat zij de laatste 10 jaar allemaal heeft zien evolueren. U kent dat, over mensen die afhaken en andere mensen die er in de ene club wel bijkomen en in de andere niet, over de paperasserij waar zij het begin en einde niet meer van ziet, over fantastische vrijwilligers maar die selectiever worden in waar zij nog van wakker willen of kunnen liggen, over zoveel dingen. "Toch wel raar", zo zei ze op een bepaald moment, "toch wel raar dat veel belangrijke mensen dat allemaal zo normaal vinden, wat wij doen. Soms spreekt mijn burgemeester mij met een toon aan alsof hij dankbaar is dat wij voor hén deze dingen doen". En dan vroeg tante Rita, niet gespeend van een beetje historische anekdotiek, zich luidop af of die van Brussel zich niet beter zouden bezinnen over wat zij meer voor de tante Rita's kunnen doen en niet andersom. Want de andersom is, althans wat hen betreft, al dik geregeld.

Neen, ik ben te weinig populistisch aangelegd om bij u deze en andere emoties over mijn tante Rita op te roepen. Dat zou ze ook niet graag hebben. Ik ben ook te weinig academisch om dan met de juiste frons de link te leggen met dat opiniestuk van Bram Verschuere, docent overheidsmanagement, die twee weken geleden waarschuwde voor het 'vrijwilligersfalen', het bereiken van de ondergrens van ondersteuning van vrijwilligers die hen doet afhaken.

En ik ben ook te weinig retorisch snedig om het op een geloofwaardige manier toch wat ongelukkig te vinden dat in deze tijden beslist wordt over 4 miljard euro voor F-ik-weet-niet-meer juist hoeveel-vliegtuigen. Nét – in - deze - tijden, zou ik dan met enig gevoel voor drama debiteren. Met de nodige pauzes tussen de woorden. Maar... ik kan dat niet.

Ik heb ook niet de vingervlugheid om een indrukwekkende prezi in elkaar te boksen waarmee ik uw adem beneem terwijl ik staalhard aantoon dat het sociaal-cultureel volwassenenwerk globaal gezien het effect al aan de lijve ondervindt van de meest strenge Moesennorm, die stelt dat de budgetten vijf jaar moeten worden bevroren. De afgelopen

vijf jaar verdampte ruim 10 procent van het decretaal budget voor de globale sector wat zich voor heel wat organisaties vertaalde in een verlies van 30 % of meer. Men noemde dit de kaasschaaf. Met zo'n joekel van een schaaf, wil u de kaas niet zijn.

En tja, ik geef toe, voor u staat ook maar een mens die gegroeid is in een warm nest, maar waarin hem geleerd werd het doosje van emotie niet te snel en te fel open te zetten. Ik kan dus geen selfies van verdriet laten zien. Selfies ter hoogte van steeds meer momenten waarop ik opnieuw moet horen dat er eerst een taart moet worden gebakken alvorens ze te kunnen verdelen. Vorig jaar bouwde ik mijn toespraakje op rond de kriek op de taart. Ik kan de drang niet bedwingen om hier nog even op door te gaan. Dames en heren, ik kén geen bakker die er nog maar aan denkt een taart te bakken zonder het perspectief van de kriek. Voor droge koek komt niemand zijn deur uit. De kers en de taart hebben elkaar nodig. En geloof me vrij: in het sociaal-cultureel werk zijn veel kersen, maar het zijn ook taartenbakkers. Ondernemende mensen die werken in organisaties die gemiddeld voor een kwart met decretale subsidies worden ondersteund en jaarlijks de helft van hun middelen, 200 miljoen euro, uit de zogenaamde markt halen. En dan komt er verdriet, verdriet omdat zuurstof voor ondernemingen zo moeizaam op dezelfde ademstoot danst als zuurstof voor ondernemende mensen en organisaties, die gewoon en ongewoon, in vele vormen en gedaanten, met enkel winstuitkering aan de samenleving, sociaal-cultureel willen zijn. Nee, nee, ik heb het niet over waardering. Met brieven van waardering kunnen zij intussen heel wat muren van een te smalle perceptie behangen.

Ik heb het over slim, strategisch en toekomstgericht inzetten.

Maar,... voel ik dan sommigen aarzelend denken, moeten we echt nog op de tante Rita's van deze wereld inzetten? Met alle respect voor jouw tante. Want, geef maar toe dat jullie sector vergrijst.

Mensen, mensen, mensen, toch. Wat ben ik blij met die grijze delen van onze sector. Als vele bedrijven en reclamemensen hen straal negeren, ben ik zo blij dat wij de vinger ook aan dat stukje van de pols van de samenleving houden die sowieso vergrijst. En dus, dank u, S-plus, Vlas, Okra, Neos, Fedos, LBV en alle andere organisaties die actief met ouderen aan de slag gaan. U zorgt er zelfs mee voor dat de rusthuis-wachtlijsten van minister Vandeurzen niet nog feller aangroeien. U bént een slimme investering, net zoals de organisaties die werken

met kansengroepen, of rond duurzaamheid, laaggeletterdheid, integratie, cohesie, burgerschap en noem maar op.

Ik wil het dus niet over besparen hebben, gewoon omdat ik investeren in sociaal-cultureel werk op zich al een straffe behoeder van extra samenlevingskosten vindt. Maar ik ben niet naïef. Het komt eraan. Met Veerkracht, de ambitiebundel die we vorig jaar presenteerden, bundelden we 126 tips voor een ambitieus sociaal-cultureel beleid. Op en met alle bestuursniveaus. Die blik op wat we allemaal kunnen doen om écht verder op weg te gaan, misschien de eerste twee jaar met kleine stapjes en dan wat forser. Maar mét ambitie.

En weg van de smalle beelden, van het hier en nu. Ja, er zijn organisaties die zoeken op de overgang van gisteren naar morgen. Ontegensprekelijk. En misschien ziet morgen er voor hen helemaal anders uit dan gisteren. En zeker, er zijn prijswinnaars in onze sector. En organisaties die vat hebben op de stad en het platteland, op educatie voor morgen, en die maatschappelijke activeren als geen ander én trends zetten. Maar allen hebben ze twee dingen gemeen. Hun blik staat niet op gisteren maar op morgen. En ze werken op stevige sociaal-culturele fundamenten die het –hoe dan ook- verdienen om op voort te bouwen. Daarvoor benijdt elk buitenland ons. Daarom netwerkmomenten als deze. Om elkaar door en door te kennen.

Ja, dus, investeer in de honderdduizenden tante Rita's van Vlaanderen en Brussel. Want zij bestaan echt in alle soorten en generaties, in bewegingen, vormingsorganisaties en verenigingen. Vele zijn vrijwilliger, sommige ook beroepskracht. Zij waren en zijn gisteren en vandaag de fundamenten voor vertrouwen, verbinding en vooruitgang. Vlaanderen heeft hen nodig. En zij hebben Vlaanderen nodig. Zij hebben, samen met de lokale besturen, nood aan een strategisch verbond van de Vlaamse sociaal-culturele organisaties met de Europese, federale en Vlaamse overheid, niet blind voor de centenkwesities van vandaag, niet naïef over wat kan en niet kan,... maar een verbond dat gemeenschappelijk wil voortbouwen voor àlle tante Rita's. Een investeringscoalitie. Vanuit zo'n gemeenschappelijk verhaal, mét ambitie, is veel mogelijk. Zelfs als daarvoor systemen en regels moeten worden bijgeschaafd. Want de samenleving is in transitie, zo ook het sociaal-cultureel werk.

Maar, waar was ik gebleven, ik wijk af. Oh ja, de selfies. Ik kan dus deze selfies van verdriet of ontgoocheling niet tonen. Ik kan de emotie niet retorisch opbouwen zonder mezelf helemaal voor schut te zetten. Dacht ik dan, terwijl ik dit begon te schrijven.

Hier sta ik dus.

Met niets. Zelfs niet als een keizer zonder kleren...

Misschien, zo dacht ik, moet ik dan maar gewoon getuigen van wat ik zo dikwijls tegenkom. Over jaarlijks 44.178.000 uren vormen, bewegen en verenigen. Stevig ingebed in de Vlaamse en Brusselse klei. Organisaties, die, omdat ze sociaal-cultureel zijn, meedeinen op de golven van de samenleving. En tegelijk –de ene wat subtieler dan de andere- voor overheden, opinieleiders en vele andere mensen soms wat tegenstroom zijn. Tegenstroom, die, zo leert de geschiedenis ons, dan dikwijls grondstroom wordt.

En dus moet ik misschien tonen dat ik fier en trots ben. Omdat het begrip “sociale innovatie”, maar op één plaats voorkomt in het Vlaams regeerakkoord: in de alinea over het sociaal-cultureel werk. Overigens een zeer ambitieuze alinea.

En dat ik toch ook wat fier ben op ons kleine team en dus ook op de Wascabi van dit jaar. Ons beleidsmagazine dat wil prikkelen, inspireren en uitdagen. Met woorden waarbij u zal knikken en woorden waarbij u zal fronsen. Net zoals wijzelf. Maar als we elkaar en onszelf niet zinnig prikkelen, dan verwordt het beleidsdenken tot stilstaand water.

Stilstaand water... een beeld waarop ik nog wel wat verder wilde borduren toen ik dit begon te schrijven.

Maar dan zag ik dat Stef Bos er al een lied over had gemaakt.

Misschien moet ik dan dit jaar maar geen toespraakje schrijven, dacht ik. En gewoon afsluiten én beginnen zoals vorig jaar. Terwijl ik alle aanwezigen één voor één in de poppetjes van hun ogen wil kijken. Hen gewoon danken, voor de komst... en de toekomst.

En het woord geven aan Wim Oris. Want hij kan het wél.